

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Harmaala, M-M. (10.9.2024). Verkko-opetus haastaa kriittisten työelämätaitojen karttumisen. *eSignals PRO*. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024091070048>

Copyright: © 2024 by the authors and Haaga-Helia University of Applied Sciences. Licensed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC SA) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Verkko-opetus haastaa kriittisten työelämätaitojen karttumisen

URN <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024091070048>

[Minna-Maari Harmaala](#)

yliopettaja

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Julkaistu : 10.09.2024

Viimeisten vuosien aikana, osin pandemian vauhdittamana olemme todistaneet merkittävää muutosta korkeakoulutuksen maisemassa. Perinteiset luokkahuoneet ja luentosalinympäristöt ovat antaneet tilaa virtuaalisille oppimisalustoille ja etäopiskelumahdollisuuksille. Korkeakoulut ovat siirtyneet yhä enemmän tarjoamaan opintopaketteja ja kokonaisuuksia verkossa. Esimerkiksi vuonna 2022 LUT yliopistoin opinnoista 40 % oli verkko-opintoja, XAMKissa kolmanneksen opinnoista voi suorittaa verkossa ja XAMKin avoimen ammattikorkeakoulun opinnoista 80 % on verkko-opintoja (Hannus 13.9.2022). Verkko-opintojen suosio kertoo sekin, että Laurea ammattikorkeakoulun suosituin hakukohde kevään 2024 yhteishaussa oli kokonaan verkossa toteutettava sosionomin tutkinto, jonne haki 2311 opiskelijaa (832 ensisijaista) yhteensä 40 aloituspaikkaa tavoittelemaan (Laurea amk 27.3.2024).

Muutos ei ole vain vastaus teknologian kehittymiseen, vaan se on reaktio yhteiskunnan tarpeisiin ja opiskelijoiden odotuksiin sekä toisaalta seuraus monimuotoistuvasta opiskelijakunnasta. Laadukkaasta verkko-opetuksesta on puhuttu paljon yksittäisten opintopakettien tai toteutusten yhteydessä. Mutta mitä vahva verkko-opetuksen painotus merkitsee työelämätaitojen kehittymiselle?

Verkossa suoritettavat opinnot: uusi normaali

Korkeakoulujen siirtyminen verkko-opintoihin ei ole enää vain rajattu harvoihin erikoistilanteisiin, kuten etäopiskelijoihin tai osa-aikaisiin opiskelijoihin. Nykyään se on tullut vakiintuneeksi osaksi monien oppilaitosten tarjontaa, tarjoten opiskelijoille joustavuutta ja monipuolisuutta heidän opintopolkujensa suhteen. Tämä muutos on mahdollistanut opiskelijoiden osallistumisen kursseille ilman fyysisiä rajoituksia.

Verkko-opetuksen osuus opinnoista vaihtelee. Esimerkiksi Haaga-Helia ammattikorkeakoulun lukuvuoden 2024-2025 tilausten perusteella eniten opintopisteitä etänä suoritetaan master-tutkinnoissa (60 %) ja toiseksi eniten IT-tradenomitutkinnossa (40 %). Kolmatta sijaa pitää suomenkielinen tradenomitutkinto (26 %). Vähiten opintopisteitä etäopetuksen kautta taasen tulee medianomi- (3 %) ja liikunnanohjaajatutkinnoista (4 %).

Järjestys on sama, jos lasketaan toteutusten lukumäärän mukaan vaikka prosentit ovat aavistuksen toiset.

Yksi merkittävimmistä vaikutuksista korkeakoulujen siirtymisessä verkko-opintoihin on opiskelijoiden joustavuuden lisääntyminen. Opiskelijat voivat nyt suorittaa kursseja ja ohjelmia omassa tahdissaan, sovittaen opiskelun elämäntilanteeseensa ja aikatauluihinsa. Tämä on erityisen hyödyllistä niille opiskelijoille, jotka työskentelevät kokopäiväisesti tai joilla on perhevelvollisuuksia.

Toisaalta, tämä vapaus vaatii itsesääntelyä ja kurinalaisuutta opiskelijoilta. Verkkokurssit ja -ohjelmat voivat vaatia enemmän itsenäistä työskentelyä ja omatoimista opiskelua verrattuna perinteisiin luokkahuoneisiin. Opiskelijoiden täytyy olla valmiita ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, asettamaan aikatauluja ja pitämään itsensä motivoituneina kurssin loppuun saakka. Amerikkalaisen tutkimuksen mukaan 60 % koulujärjestelmän opettajista oli kuitenkin sitä mieltä, että opiskelijat tarvitsevat enemmän tukea itsenäiseen työskentelyyn, vastuun ottamiseen sekä ajanhallintaan (2.3.2021 Klein): eli juuri niihin taitoihin, jotka ovat kriittisiä verkko-opetuksen onnistumisen kannalta. Onkin syntynyt pelko, että ne opiskelijat, joilla on jo hyvät valmiudet hyötyvät verkko-opetuksesta ja oppivat sitä kautta tehokkaasti myös tulevaisuuden työelämätaitoja, kun taas ne, joiden valmiudet verkko-oppimiseen ovat heikommat, kärsivät entistä huonommista oppimistuloksista.

Vuorovaikutus verkko-oppimisessä korostetun tärkeää

Yksi perinteisen luokkahuoneen suurimmista eduista on opiskelijoiden ja opettajien välisen vuorovaikutuksen helppous. Kasvokkaisessa ympäristössä opettajat voivat tarjota välitöntä palautetta ja opastusta, samalla kun opiskelijat voivat esittää kysymyksiä ja keskustella aiheista suoraan. Verkkokurssit tarjoavat erilaisen haasteen tähän.

Vaikka virtuaaliset alustat tarjoavat keskustelufoorumia, sähköpostiyhteyksiä ja virtuaalisia tapaamisia, jotkut opiskelijat saattavat kokea etäisyyttä opettajiin ja jopa muihin opiskelijoihin. Tästä syystä on entistä tärkeämpää, että oppilaitokset kehittävät tehokkaita tapoja edistää vuorovaikutusta verkossa. Esimerkiksi reaaliaikaiset verkkoluennot, virtuaaliset ryhmätyöt ja chat-keskustelut voivat auttaa luomaan yhteyksiä opiskelijoiden ja opettajien välille. Vuorovaikutuksen merkitys on olennainen myös opiskelijoiden mielenterveydelle. Saudi-Arabialaisen vuonna 2022 tehdyn tutkimuksen mukaan ns. tylsät verkkoluennot olivat yksi merkittävä tekijä etäopetukseen liitetystä masennuksen lisääntymisestä (Azmi, Khan & Azmi 14.7.2022). Oikein ja taidokkaasti rakennettu vuorovaikutteinen verkko-opinto voi jopa yllättää osallistujan yhteisöllisyydellään (Laurea amk 15.3.2024).

Kun opiskelu toteutuu verkossa, on tärkeää, että oppilaitokset varmistavat opetuksen laadun säilymisen. Verkkokurssien tulee tarjota selkeät tavoitteet, hyvin suunnitellut oppimateriaalit ja tehokkaat arviointimenetelmät. Opiskelijoiden pitää saada tarvittava tuki ja ohjaus niin teknisissä kuin oppimiseen liittyvissä kysymyksissä. Huonon suunnittelun ääripäänä voidaan ehkä pitää ns. helpot nopeat -ilmiötä, jossa opiskelijat vertailevat mistä saa tutkintoon sisällytettäviä opintopisteitä vähimmällä vaivalla eli vain klikuttelemalla

vaikkapa monivalintatehtäviä. Aiheesta on kirjoitettu mediassa (Koponen 25.3.2024; Knapp 2.10.2023). Hyvällä kurssilla syntyy oppimista ja oivalluksia, oli se sitten verkossa tai luokkahuoneessa.

Ovatko työelämätaidot hävinneet?

Mediassa on aika ajoin käyty keskustelua huolestunein äänenpainoin nuorten työelämätaidoista. Osa työnantajista kokee, että aivan perusasioita kuten töihin saapumista, työn tekemistä, työhön sopivaa vaatetusta tai kännykän käyttöä työaikana joudutaan käymään läpi. (Henell 15.6.2023; Sakala 12.10.2023.) Yhtään selventävää tai varmistavaa tutkimusta sille, mistä ilmiö johtuu tai kuinka laaja-alainen se on ei ole. Verkko-opetuksella voi olla osansa siinä, ettei kaikkia vuorovaikutustaitoja tai tilanteita ennätetä oppimaan.

Selvää lienee se, että on aloja, joille verkko-opetus sopii huonommin. Kukapa haluaisi laborantin oppineen verikokeen ottamisen vain videolta, kellosepän tehneen vain simulaation kotikoneella tai lastentarhaopettajan tavanneen ensimmäisen lapsen vasta töissä. Selvää on myös se, että huono opetus on huonoa sekä verkossa että luokkahuoneessa kun taas hyvä opetus voi vastaavasti olla sitä molemmissa. Hyvässä verkko-opetuksessa varmistetaan, että vaikkapa vähintään erilaisten pajapäivien ja intensiivijaksojen sekä harjoitteluiden kautta opitaan elintärkeät käytännön taidot.

Yhteenvetona voidaan todeta, että korkeakoulujen siirtyminen verkko-opintoihin avaa uusia mahdollisuuksia opiskelijoille ympäri maailmaa. Joustavuus, monipuolisuus ja laadukkaat opetusohjelmat voivat edistää oppimista ja ammatillista kehittymistä. Tämä muutos vaatii myös oppilaitoksilta ja opiskelijoilta sopeutumista ja uusien taitojen oppimista. On tärkeää, että korkeakoulut jatkavat verkko-opetuksen kehittämistä varmistaakseen sen laadun ja tehokkuuden. Ehdottoman tärkeää on tarkastella kriittisesti mihin opintoihin verkko-opetus soveltuu ja miten sekä miten opetuksen vuorovaikutteisuutta sekä oppimisen tehokkuutta voidaan kehittää ja mitata. Opiskelijoiden tulee puolestaan omaksua aktiivinen rooli omassa oppimisessaan ja hyödyntää verkko-oppimisen tarjoamia mahdollisuuksia parhaalla mahdollisella tavalla. Jo peruskoulussa tulee opetella lisää oppimisen ja itsensä johtamisen taitoja.

Muutos voi olla aluksi haasteellinen, mutta se voi avata ovia uusiin tapoihin oppia ja kehittyä. Korkeakoulut ovat siirtymässä uuteen aikakauteen, jossa verkko-opinnot ovat keskeinen osa oppimista ja opetuksen tarjoamista. Tämä voi olla juuri se askel kohti tulevaisuuden koulutusta, joka on entistä saavutettavampaa ja joustavampaa kaikille opiskelijoille.

Lähteet

Azmi, F.M., Khan, H.M. & Azmi, A.M. 14.7.2022. [The impact of virtual learning on students' educational behavior and pervasiveness of depression among university students due to the COVID-19 pandemic](#). BMC, Springer Nature.

Hannus, T. 13.9.2022. [Etäopetuksen määrä jäi pysyvästi korkeammalle kuin ennen koronaa kaakon korkeakouluissa – moni valitsee yhä verkko- tai monimuoto-opetuksen](#). Yle.

Henell, H. 15.6.2023. ["Nuorten elämäntaidot hukassa" – Nyt ammatilliset oppilaitokset vastaavat Kemianteollisuuden rajuun kritiikkiin.](#) Iltalehti.

Klein, A. 2.3.2021. [How Virtual Learning Is Falling Short on Preparing Students for Future Careers.](#) Education week.

Knapp, N. 2.10.2023. [Parikymppinen opiskelija loi salaa suosituksen nettisivun, joka saa osan opettajista näkemään punaista – "Itseäni ainakin huvittaa".](#) Ilta-Sanomat.

Koponen, J-M. 25.3.2024. [Yliopistot iskivät opiskelijoiden nettikeskusteluihin – helppojen opintopisteiden aika voi pian olla ohi.](#) Yle.

Laurea amk. 15.3.2024. [Sosionomiopiskelija Mia: Verkko-opiskelun yhteisöllisyys yllätti.](#)

Laurea amk. 27.3.2024. [Yhteishaku päättyi – Laureaan yli 20 000 hakemusta.](#)

Sakala, S. 12.10.2023. [Monella nuorella työelämän perusasiat hukassa: "Yllätys, ettei työpäivää voi viettää kännykällä".](#) Talouselämä.